ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 16ης Ιουλίου 2009 *

Στην υπόθεση C-56/08,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το Tallinna Halduskohus (Εσθονία) με απόφαση της 16ης Ιανουαρίου 2008, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 13 Φεβρουαρίου 2008, στο πλαίσιο της δίκης

Pärlitigu OÜ

κατά

Maksu- ja Tolliameti Põhja maksu- ja tollikeskus,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, πρόεδρο τμήματος, R. Silva de Lapuerta, E. Juhász, Γ. Αρέστη (εισηγητή) και J. Malenovský, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η εσθονική.

γενική εισαγγελέας: V. Trstenjak
γραμματέας: C. Strömholm, υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η Pärlitigu OÜ, εκπροσωπούμενη από τον M. Maksing, advokaat,

— η Εσθονική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον L. Uibo,

— το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενο από την T. Tobreluts και τον J.-P. Hix, επικουρούμενους από τον G. Berrisch, Rechtsanwalt,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από την K. Saaremäel-Stoilov και τους H. van Vliet και A. Sipos,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 12ης Φεβρουαρίου 2009,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των διακρίσεων 0511 91 10 και 0303 22 00 της Συνδυασμένης Ονοματολογίας που συνιστά το παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΟΚ) 2658/87 του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 1987, για τη δασμολογική και στατιστική ονοματολογία και το κοινό δασμολόγιο (ΕΕ L 256, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1719/2005 της Επιτροπής, της 27ης Οκτωβρίου 2005 (ΕΕ L 286, σ. 1, στο εξής: ΣΟ), καθώς και το κύρος του άρθρου 1, παράγραφος 5, του κανονισμού (ΕΚ) 85/2006 του Συμβουλίου, της 17ης Ιανουαρίου 2006, για την επιβολή οριστικού δασμού αντιντάμπινγκ και την οριστική είσπραξη των προσωρινών δασμών αντιντάμπινγκ που επιβάλλονται στις εισαγωγές σολομού εκτροφής καταγωγής Νορβηγίας (ΕΕ L 15, σ. 1).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Maksu- ja Tolliameti Põhja maksu- ja tollikeskus (στο εξής: PMTK), εσθονικής φορολογικής και τελωνειακής αρχής, και της Pärlitigu OÜ (στο εξής: Pärlitigu), εταιρίας εσθονικού δικαίου, σχετικά με πράξη επιβολής φόρου που εκδόθηκε κατά της τελευταίας.

Το νομικό πλαίσιο

3 Ο τίτλος Ι, Α, του πρώτου μέρους της ΣΟ, που προβλέπει τους γενικούς κανόνες για την ερμηνεία της τελευταίας αυτής, ορίζει τα εξής:

«Η κατάταξη των εμπορευμάτων στη [ΣΟ] πραγματοποιείται σύμφωνα με τις παρακάτω αρχές:

1. Το κείμενο των τίτλων των τμημάτων, των κεφαλαίων ή των υποκεφαλαίων θεωρείται ότι έχει μόνον ενδεικτική αξία, δεδομένου ότι η κατάταξη καθορίζεται νόμιμα σύμφωνα με το κείμενο των κλάσεων και των σημειώσεων των τμημάτων ή των κεφαλαίων και σύμφωνα με τους παρακάτω κανόνες, εφόσον αυτοί δεν είναι αντίθετοι προς το κείμενο των εν λόγω κλάσεων και σημειώσεων.

2. α) Κάθε αναφορά σ' ένα είδος μέσα σε ορισμένη κλάση καλύπτει το είδος αυτό, έστω και αν δεν είναι πλήρες ή τελειωμένο, με την προϋπόθεση ότι, στην κατάσταση που παρουσιάζεται, εμφανίζει τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του πλήρους ή του τελειωμένου είδους. Καλύπτει επίσης το πλήρες ή τελειωμένο είδος ή αυτό που θεωρείται σαν τέτοιο, βάσει των προηγουμένων διατάξεων, στην περίπτωση που αυτό παρουσιάζεται ασυναρμολόγητο ή αποσυναρμολογημένο.

[…]

6. Η κατάταξη των εμπορευμάτων στις διακρίσεις μιας και της αυτής κλάσης καθορίζεται νόμιμα σύμφωνα με το κείμενο των διακρίσεων αυτών και των σημειώσεων των διακρίσεων, καθώς και αναλογικά (mutatis mutandis), σύμφωνα με τους παραπάνω κανόνες, δεδομένου ότι μπορούν να συγκριθούν μόνον οι διακρίσεις του αυτού επιπέδου. Εκτός αντιθέτων διατάξεων, για τους σκοπούς του κανόνα αυτού εφαρμόζονται επίσης οι σημειώσεις των τμημάτων και των κεφαλαίων.»

4 Το τμήμα Ι του δεύτερου μέρους της ΣΟ, που τιτλοφορείται «Ζώα ζωντανά και προϊόντα του ζωικού βασιλείου», περιέχει πέντε κεφάλαια.

5 Μεταξύ αυτών, το κεφάλαιο 3, με τίτλο «Ψάρια και μαλακόστρακα, μαλάκια και άλλα ασπόνδυλα υδρόβια», περιέχει την κλάση 0303. Η κλάση αυτή που τιτλοφορείται

«Ψάρια, κατεψυγμένα, με εξαίρεση τα φιλέτα ψαριών και άλλη σάρκα ψαριών της κλάσης 0304», υποδιαιρείται ως εξής:

«— Σολομοί Ειρηνικού (Oncorhynchus nerka, Oncorhynchus gorbuscha, Oncorhynchus keta, Oncorhynchus tschawytscha, Oncorhynchus kisutch, Oncorhynchus masou και Oncorhynchus rhodurus), με εξαίρεση συκώτι, αυγά και σπέρματα:

[…]

0303 22 00	— —	σολομοί Ατλαντικού (Salmo salar) και σολομοί του Δούναβη (Hucho hucho)

[…]».

6 Στις σημειώσεις του εν λόγω κεφαλαίου 3 αναφέρονται τα εξής:

«1. Το κεφάλαιο αυτό δεν περιλαμβάνει:

[…]

γ) τα ψάρια (στα οποία περιλαμβάνονται και τα συκώτια, αυγά και σπέρματα αυτών) και τα μαλακόστρακα, τα μαλάκια και τα άλλα ασπόνδυλα υδρόβια, που δεν είναι ζωντανά και είναι ακατάλληλα για την ανθρώπινη διατροφή λόγω της φύσης τους ή της κατάστασης στην οποία παρουσιάζονται (κεφάλαιο 5) […]

[…]»

7 Στο κεφάλαιο 5 του τμήματος Ι του δεύτερου μέρους της ΣΟ, με τίτλο «Άλλα προϊόντα ζωικής προέλευσης, που δεν κατονομάζονται ούτε περιλαμβάνονται αλλού», περιλαμβάνεται η κλάση 0511, η οποία τιτλοφορείται «Προϊόντα ζωικής προέλευσης, που δεν κατονομάζονται ούτε περιλαμβάνονται αλλού. Ζώα μη ζωντανά των κεφαλαίων 1 ή 3, ακατάλληλα για τη διατροφή του ανθρώπου» και η οποία υποδιαιρείται ως εξής:

«0511 10 00 — — Σπέρμα ταύρου

— Άλλα:

0511 91 — — Προϊόντα από ψάρια ή μαλακόστρακα, μαλάκια ή άλλα ασπόνδυλα υδρόβια. Ζώα μη ζωντανά του κεφαλαίου 3:

0511 91 10 — — — Κατάλοιπα ψαριών

[…]»

8 Οι σημειώσεις του εν λόγω κεφαλαίου 5 περιέχουν τις ακόλουθες διευκρινίσεις:

«1 Το κεφάλαιο αυτό δεν περιλαμβάνει:

α) τα βρώσιμα προϊόντα, άλλα από το αίμα των ζώων (υγρό ή αποξεραμένο) και από τα έντερα, τις κύστεις και τα στομάχια ζώων, ολόκληρα ή σε τεμάχια

[…]»

9 Οι διακρίσεις του ολοκληρωμένου δασμολογίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (TARIC) που αφορούν το κεφάλαιο 3 του τμήματος Ι του δευτέρου μέρους της ΣΟ υποδιαιρούνται ως ακολούθως:

«0303 22 00 11 — — — Σολομοί Αντλαντικού (salmo salar)

0303 22 00 11 — — — — Άγριος

0303 22 00 12 — — — — Άλλοι

0303 22 00 12 — — — — — Ολόκληρος

0303 22 00 13 — — — — — Απεντερωμένος, με κεφάλι

0303 22 00 15 — — — Άλλοι».

10 Ο κανονισμός 85/2006 προβλέπει στο άρθρο του 1 τα εξής:

«1. Επιβάλλεται οριστικός δασμός αντιντάμπινγκ στις εισαγωγές σολομού εκτροφής (εκτός από τον άγριο), σε φιλέτα ή όχι, νωπού, διατηρημένου με απλή ψύξη ή κατεψυγμένου, που υπάγεται στους κωδικούς ΣΟ ex 0302 12 00, ex 0303 11 00, ex 0303 19 00, ex 0303 22 00, ex 0304 10 13και ex 0304 20 13(στο εξής: σολομός εκτροφής), καταγωγής Νορβηγίας.

[…]

4. Για όλες τις […] εταιρίες [πλην της Nordlaks Oppdrett AS] (πρόσθετος κωδικός TARIC A999), το ποσό του οριστικού δασμού αντιντάμπινγκ ισούται με τη διαφορά μεταξύ της ελάχιστης τιμής εισαγωγής που καθορίζεται στην παράγραφο 5 και της καθαρής τιμής ελεύθερο στα σύνορα της Κοινότητας, πριν τον εκτελωνισμό, εάν αυτή

η τελευταία είναι χαμηλότερη. Δεν εισπράττεται δασμός εφόσον η καθαρή τιμή ελεύθερο στα σύνορα της Κοινότητας είναι ίση ή υψηλότερη από την αντίστοιχη ελάχιστη τιμή εισαγωγής που καθορίζεται στην παράγραφο 5.

5. Για τους σκοπούς της παραγράφου 4, εφαρμόζεται η ελάχιστη τιμή εισαγωγής που αναφέρεται στη στήλη 2 του παρακάτω πίνακα. Στις περιπτώσεις που διαπιστώνεται κατά την επαλήθευση μετά την εισαγωγή ότι η καθαρή τιμή «ελεύθερο στα σύνορα της Κοινότητας» που πράγματι κατέβαλε ο πρώτος ανεξάρτητος πελάτης στην Κοινότητα (τιμή μετά την εισαγωγή) είναι κατώτερη από την καθαρή τιμή «ελεύθερο στα σύνορα της Κοινότητας», πριν από τον εκτελωνισμό, όπως προκύπτει από την τελωνειακή διασάφηση, και ότι η τιμή μετά την εισαγωγή είναι κατώτερη από την ελάχιστη τιμή εισαγωγής, εφαρμόζεται ο κατ' αποκοπήν δασμός αντιντάμπινγκ που καθορίζεται στη στήλη 3 του παρακάτω πίνακα, εκτός εάν από τον εφαρμοζόμενο κατ' αποκοπήν δασμό που καθορίζεται στη στήλη 3 στον οποίο προστίθεται η καθαρή τιμή μετά την εισαγωγή προκύπτει ποσό (πράγματι καταβληθείσα τιμή συν κατ' αποκοπήν δασμός) που παραμένει κατώτερο από την ελάχιστη τιμή εισαγωγής που αναφέρεται στη στήλη 2 του παρακάτω πίνακα. Στην περίπτωση αυτή, εφαρμόζεται δασμός ισοδύναμος με τη διαφορά μεταξύ της ελάχιστης τιμής εισαγωγής που αναφέρεται στη στήλη 2 του παρακάτω πίνακα και της τιμής μετά την εισαγωγή. Εφόσον εισπράττεται αναδρομικά κατ' αποκοπήν δασμός, ο εν λόγω δασμός εισπράττεται καθαρός από οποιονδήποτε δασμό αντιντάμπινγκ που έχει προηγουμένως καταβληθεί, υπολογιζόμενος με βάση την ελάχιστη τιμή εισαγωγής.

Μορφή παρουσίασης σολομού εκτροφής	Ελάχιστη τιμή εισαγωγής σε EUR/kg καθαρού βάρους προϊόντος	Κατ' αποκοπήν δασμός σε EUR/kg καθαρού βάρους προϊόντος	Κωδικός TARIC
Ολόκληρος ιχθύς, νωπός, διατηρημένος με απλή ψύξη ή κατεψυγμένος	2,80	0,40	0302 12 00 12 0302 12 00 33 0302 12 00 93 0303 11 00 93 0303 19 00 93 0303 22 00 12 0303 22 00 83

Απεντερωμένος, με κεφάλι, νωπός, διατηρημένος με απλή ψύξη ή κατεψυγμένος	3,11	0,45	0302 12 00 13 0302 12 00 34 0302 12 00 94 0303 11 00 94 0303 19 00 94 0303 22 00 13 0303 22 00 84
Άλλοι (περιλαμβανομένων των απεντερωμένων, χωρίς κεφάλι), νωποί, διατηρημένοι με απλή ψύξη ή κατεψυγμένοι	3,49	0,50	0302 12 00 15 0302 12 00 36 0302 12 00 96 0303 11 00 18 0303 11 00 96 0303 19 00 18 0303 19 00 96 0303 22 00 15 0303 22 00 86
Ολόκληρα φιλέτα ιχθύος ή μερίδες φιλέτων ιχθύος, βάρους άνω των 300 g ανά φιλέτο, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη ή κατεψυγμένα	5,01	0,73	0304 10 13 13 0304 10 13 94 0304 20 13 13 0304 20 13 94
Ολόκληρα φιλέτα ιχθύος ή μερίδες φιλέτων ιχθύος, βάρους άνω των 300 g ανά φιλέτο, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη ή κατεψυγμένα	6,40	0,93	0304 10 13 14 0304 10 13 95 0304 20 13 14 0304 20 13 95
Άλλα ολόκληρα φιλέτα ιχθύος ή μερίδες φιλέτων ιχθύος, βάρους 300 g ή λιγότερο ανά φιλέτο, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη ή κατεψυγμένα	7,73	1,12	0304 10 13 15 0304 10 13 96 0304 20 13 15 0304 20 13 96

[…]»

11 Ο κανονισμός (ΕΚ) 319/2009 του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2009, για τη διευκρίνιση του πεδίου των οριστικών δασμών αντιντάμπινγκ που έχουν επιβληθεί με τον κανονισμό (ΕΚ) 85/2006 (ΕΕ L 101, σ. 1), αντικατέστησε το άρθρο 1, παράγραφος 1, του τελευταίου αυτού κανονισμού με το ακόλουθο κείμενο:

«Επιβάλλεται οριστικός δασμός αντιντάμπινγκ στις εισαγωγές σολομού εκτροφής (εκτός από τον άγριο), σε φιλέτα ή όχι, νωπού, διατηρημένου με απλή ψύξη ή κατεψυγμένου, που υπάγεται στους κωδικούς ΣΟ ex 0302 12 00, ex 0303 11 00, ex 0303 19 00, ex 0303 22 00, ex 0304 10 13 και ex 0304 20 13 (στο εξής: σολομός εκτροφής), καταγωγής Νορβηγίας. Δεδομένου ότι η ραχοκοκαλιά σολομού, η οποία αποτελείται από ψαροκόκαλο που καλύπτεται εν μέρει από σάρκα, είναι βρώσιμο υποπροϊόν του τομέα της αλιείας και υπάγεται στους κωδικούς ΣΟ ex 0302 12 00, ex 0303 11 00, ex 0303 19 00 και ex 0303 22 00, δεν καλύπτεται από τον οριστικό δασμό αντιντάμπινγκ, με την προϋπόθεση ότι η σάρκα που συνδέεται με τη ραχοκοκαλιά δεν αντιστοιχεί σε περισσότερο από 40 % του βάρους της ραχοκοκαλιάς σολομού.»

12 Το άρθρο 2 του κανονισμού 319/2009 προβλέπει τα εξής:

«Για τα εμπορεύματα που δεν καλύπτονται από το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 85/2006, όπως τροποποιήθηκε με τον παρόντα κανονισμό, οι οριστικοί δασμοί αντιντάμπινγκ που πληρώθηκαν ή καταβλήθηκαν στους λογαριασμούς σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 85/2006 στην αρχική του έκδοση και οι προσωρινοί δασμοί αντιντάμπινγκ που εισπράχθηκαν οριστικά, σύμφωνα με το άρθρο 2 του εν λόγω κανονισμού, επιστρέφονται ή διαγράφονται.

[…]»

13 Σύμφωνα με το άρθρο του 3, ο κανονισμός 319/2009 εφαρμόζεται αναδρομικά από τις 21 Ιανουαρίου 2006.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

14 Στις 19 Ιανουαρίου 2006, η Pärlitigu αγόρασε από τη Νορβηγία, με τιμολόγιο που εξέδωσε η Fossen AS, 13 050 kg κατεψυγμένης ραχοκοκαλιάς σολομού εκτροφής Ατλαντικού (Salmo salar), που λαμβάνεται μετά τον τεμαχισμό του ψαριού σε φιλέτα, στην τιμή των 6,54 ΕΕΚ ανά kg. Από την απόφαση περί παραπομπής, ειδικότερα από τη διατύπωση του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος, προκύπτει ότι πρόκειται για προϊόντα που είναι κατάλληλα προς βρώση και διατίθενται κατά κανόνα ως τρόφιμα στην αγορά.

15 Στις 23 Ιανουαρίου 2006, η Pärlitigu εισήγαγε το εμπόρευμα αυτό στην Εσθονία, υπό την τελωνειακή διασάφηση αριθ. I 5446, στην οποία τα δήλωσε ως κατάλοιπα ψαριών, υπαγόμενα στον κωδικό ΣΟ 0511 91 10, στα οποία δεν επιβάλλεται κανένας δασμός. Την ίδια ημερομηνία, η PMTK δέχθηκε τη διασάφηση αυτή και έθεσε το εν λόγω εμπόρευμα σε ελεύθερη κυκλοφορία. Η Pärlitigu κατέβαλε προς τούτο ποσό φόρου προστιθέμενης αξίας 15 370 ΕΕΚ.

16 Στις 25 Ιανουαρίου 2006, η Pärlitigu ξαναπώλησε το ίδιο αυτό εμπόρευμα στην Alkfish OÜ στην τιμή των 8,47 ΕΕΚ ανά kg.

17 Στις 23 Μαρτίου 2006, ένας αρμόδιος για τη διενέργεια των εκ των υστέρων ελέγχων υπάλληλος της PMTK έλαβε δείγμα του επίμαχου εμπορεύματος στην αποθήκη της Alkfish OÜ, προκειμένου να εξακριβωθεί αν κωδικός ΣΟ που αναγραφόταν στη διασάφηση εισαγωγής ήταν ορθός. Από την ανάλυση του δείγματος αυτού προέκυψε ότι το εν λόγω εμπόρευμα ήταν κατάλληλο για κατανάλωση από ανθρώπους.

18 Με βάση το πόρισμα αυτό, η PMTK καθόρισε ένα νέο κωδικό ΣΟ 0303 22 00 για το εν λόγω εμπόρευμα και το κατέταξε στον κωδικό TARIC 0303 22 00 15. Στις 30 Μαρτίου 2007, εξέδωσε την πράξη επιβολής φόρου αριθ. 12-5/177, συνυπολογίζοντας, μεταξύ άλλων, τον δασμό αντιντάμπινγκ που προβλέπει ο κανονισμός 85/2006.

19 Στις 11 Απριλίου 2007, η Pärlitigu προσέβαλε την πράξη αυτή επιβολής φόρου ενώπιον του Tallinna Halduskohus (διοικητικού πρωτοδικείου του Tallinn), ζητώντας, αφενός, την ακύρωση της εν λόγω πράξης και, αφετέρου, την αναστολή της εκτέλεσής της ως προσωρινό μέτρο.

20 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Tallinna Halduskohus αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«[1)] Πρέπει η [ΣΟ] να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η κατεψυγμένη ραχοκοκαλιά (ψαροκόκαλα με σάρκα ψαριού) σολομού εκτροφής Ατλαντικού (Salmo salar), που λαμβάνεται μετά τον τεμαχισμό του ψαριού σε φιλέτα και είναι κατάλληλη προς βρώση και διατίθεται κατά κανόνα ως τρόφιμο στην αγορά, πρέπει να κατατάσσεται

α) στη διάκριση 0511 91 10, "κατάλοιπα ψαριών", ή

β) στη διάκριση 0303 22 00 15 “Άλλα” μέρη από “άλλο” “σολομό Ατλαντικού (Salmo salar)”,

[2)] Αν στο πρώτο ερώτημα δοθεί η απάντηση ότι το εν λόγω προϊόν πρέπει να κατατάσσεται στη διάκριση 0303 22 00 15, είναι ανίσχυρος ο πίνακας του άρθρου 1, παράγραφος 5, του κανονισμού [85/2006] ως αντίθετος προς την αρχή της αναλογικότητας που κατοχυρώνει το άρθρο 5 της Συνθήκης [ΕΚ], δεδομένου ότι βάσει του πίνακα αυτού η καθοριζόμενη ελάχιστη τιμή εισαγωγής για την κατεψυγμένη ραχοκοκαλιά σολομού είναι υψηλότερη από την ελάχιστη τιμή εισαγωγής που ισχύει για ολόκληρο το ψάρι καθώς και για το απεντερωμένο ψάρι με κεφάλι;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

21 Με το πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ’ ουσίαν αν η κατεψυγμένη ραχοκοκαλιά σολομού εκτροφής Ατλαντικού, που λαμβάνεται μετά τον τεμαχισμό του ψαριού σε φιλέτα, εμπίπτει στη διάκριση της ΣΟ 0511 91 10, ως κατάλοιπα ψαριών, ή στη διάκριση ΣΟ 0303 22 00, ως σολομός εκτροφής Ατλαντικού (Salmo salar), και, ειδικότερα, στη διάκριση TARIC 0303 22 00 15.

22 Κατά την Pärlitigu, η ΣΟ πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι το επίδικο εμπόρευμα πρέπει να καταταγεί στη διάκριση της ΣΟ 0511 91 00, με τίτλο «κατάλοιπα ψαριών», δεδομένου ότι η ονομασία αυτή αντιστοιχεί στη φύση του εμπορεύματος αυτού και δεν υφίσταται καμία άλλη ακριβέστερη διάκριση που να της

αντιστοιχεί. Η Εσθονική Κυβέρνηση και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων φρονούν, αντιθέτως, ότι το εν λόγω εμπόρευμα, δεδομένου ότι είναι κατάλληλο για κατανάλωση από ανθρώπους, εμπίπτει στη διάκριση ΣΟ 0303 22 00 και, ειδικότερα, στη διάκριση TARIC 0303 22 00 15.

23 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, όταν το Δικαστήριο επιλαμβάνεται αιτήσεως εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως που αφορά θέματα δασμολογικής κατατάξεως, το έργο του συνίσταται μάλλον στην αποσαφήνιση των κριτηρίων τα οποία θα πρέπει να εφαρμόσει το εθνικό δικαστήριο για να κατατάξει ορθώς τα επίδικα προϊόντα στη ΣΟ παρά στην απευθείας πραγματοποίηση της κατατάξεως αυτής, καθόσον μάλιστα το Δικαστήριο δεν έχει κατ' ανάγκη υπόψη του όλα τα αναγκαία προς τούτο στοιχεία. Επομένως, είναι προφανές ότι το εθνικό δικαστήριο είναι εν πάση περιπτώσει σε καλύτερη θέση για να προβεί στην κατάταξη αυτή (αποφάσεις της 7ης Νοεμβρίου 2002, C-260/00 έως C-263/00, Lohmann και Medi Bayreuth, Συλλογή 2002, σ. I-10045, σκέψη 26, και της 16ης Φεβρουαρίου 2006, C-500/04, Proxxon, Συλλογή 2006, σ. I-1545, σκέψη 23). Ωστόσο, για να του δώσει μια χρήσιμη απάντηση, το Δικαστήριο μπορεί, σε πνεύμα συνεργασίας με τα εθνικά δικαστήρια, να του παράσχει όλα τα στοιχεία που κρίνει αναγκαία (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 1ης Ιουλίου 2008, C-49/07, MOTOE, Συλλογή 2008, σ. I-4863, σκέψη 30).

24 Πρέπει επίσης να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, χάριν της ασφαλείας δικαίου και προς διευκόλυνση των ελέγχων, το αποφασιστικό κριτήριο για τη δασμολογική κατάταξη των εμπορευμάτων πρέπει να αναζητείται εν γένει στα αντικειμενικά χαρακτηριστικά τους και στις αντικειμενικές ιδιότητές τους, όπως αυτές ορίζονται στην οικεία κλάση της ΣΟ και στις σημειώσεις των τμημάτων ή των κεφαλαίων (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 16ης Σεπτεμβρίου 2004, C-396/02, DFDS, Συλλογή 2004, σ. I-8439, σκέψη 27 της 15ης Σεπτεμβρίου 2005, C-495/03, Intermodal Transports, Συλλογή 2005, σ. I-8151, σκέψη 47, και της 15ης Φεβρουαρίου 2007, C-183/06, RUMA, Συλλογή 2007, σ. I-1559, σκέψη 27).

25 Εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το επίμαχο στην κύρια δίκη εμπόρευμα δεν αναφέρεται ρητώς ούτε στην περιγραφή των σχετικών κλάσεων της ΣΟ ούτε στις σημειώσεις των τμημάτων ή των κεφαλαίων αυτής. Δεν αμφισβητείται ωστόσο ότι το εμπόρευμα αυτό εμπίπτει στο τμήμα Ι του δευτέρου μέρους της ΣΟ, με τίτλο «Ζώα ζωντανά και προϊόντα του ζωικού βασιλείου». Το τμήμα αυτό υποδιαιρείται σε πέντε κεφάλαια, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται το κεφάλαιο 3, με τίτλο «Ψάρια και μαλακόστρακα, μαλάκια και άλλα ασπόνδυλα υδρόβια», και το κεφάλαιο 5, με τίτλο

«Άλλα προϊόντα ζωικής προέλευσης, που δεν κατονομάζονται ούτε περιλαμβάνονται αλλού». Από τη διατύπωση του τελευταίου αυτού τίτλου προκύπτει σαφώς ότι το εν λόγω κεφάλαιο 5 αφορά τα προϊόντα που δεν αντιστοιχούν σε καμία ονομασία των λοιπών κεφαλαίων του εν λόγω τμήματος. Επιπλέον, η σημείωση 1, στοιχείο α', του ίδιου κεφαλαίου 5 προβλέπει ότι το κεφάλαιο αυτό δεν περιλαμβάνει τα βρώσιμα προϊόντα, άλλα από το αίμα των ζώων, τα έντερα, τις κύστεις και τα στομάχια ζώων. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να προσδιοριστούν τα κριτήρια που μπορούν να δικαιολογήσουν την ενδεχόμενη κατάταξη του επίμαχου στην κύρια δίκη εμπορεύματος σε μια διάκριση του κεφαλαίου 3 του τμήματος Ι του δευτέρου μέρους της ΣΟ.

26 Κατά πάγια νομολογία, οι σημειώσεις που προηγούνται των κεφαλαίων του Κοινού Δασμολογίου, όπως εξάλλου και οι επεξηγηματικές σημειώσεις της ονοματολογίας, συνιστούν σημαντικά μέσα εξασφαλίσεως της ομοιόμορφης εφαρμογής του δασμολογίου αυτού και παρέχουν, ως εκ τούτου, πολύτιμα στοιχεία για την ερμηνεία του (βλ. αποφάσεις της 20ής Νοεμβρίου 1997, C-338/95, Wiener SI, Συλλογή 1997, σ. I-6495, σκέψη 11, και της 7ης Φεβρουαρίου 2002, C-276/00, Turbon International, Συλλογή 2002, σ. I-1389, σκέψη 22).

27 Εν προκειμένω, η σημείωση 1, στοιχείο γ', του κεφαλαίου 3 του δευτέρου μέρους, τμήμα Ι, της ΣΟ προβλέπει ότι το κεφάλαιο αυτό δεν περιλαμβάνει τα ψάρια που είναι ακατάλληλα προς βρώση λόγω της φύσης τους ή της κατάστασης στην οποία παρουσιάζονται. Από τη διατύπωση της σημείωσης αυτής προκύπτει συνεπώς ότι το αποφασιστικό κριτήριο για να προσδιοριστεί αν το επίμαχο στην κύρια δίκη εμπόρευμα εμπίπτει στο εν λόγω κεφάλαιο 3 έγκειται στο αν είναι κατάλληλο προς βρώση. Υπό τις συνθήκες αυτές, το καθοριστικό ζήτημα είναι αν, κατά τον εκτελωνισμό της, η κατεψυγμένη ραχοκοκαλιά σολομού εκτροφής Ατλαντικού, που λαμβάνεται μετά τον τεμαχισμό του ψαριού σε φιλέτα και η οποία συνιστά το εμπόρευμα αυτό, ήταν κατάλληλη προς βρώση (βλ., κατ' αναλογίαν, αποφάσεις της 9ης Αυγούστου 1994, C-395/93, Neckermann Versand, Συλλογή 1994, σ. I-4027, σκέψη 8, και της 13ης Ιουλίου 2006, C-14/05, Anagram International, Συλλογή 2006, σ. I-6763, σκέψη 26), πράγμα το οποίο εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να εξακριβώσει

28 Συναφώς, η προσφεύγουσα της κύριας δίκης υποστηρίζει ότι από την περιορισμένη αξία του εν λόγω εμπορεύματος προκύπτει ότι, έστω και αν το προϊόν που το αποτελεί είναι κατάλληλο προς βρώση υπό ορισμένες προϋποθέσεις, το εμπόρευμα αυτό δεν μπορεί να θεωρηθεί τρόφιμο. Συγκεκριμένα, η διάρθρωση του κεφαλαίου 3 του

δευτέρου μέρους, τμήμα Ι, της ΣΟ αφορά ψάρια των οποίων τα μέρη ή τα προϊόντα μπορούν ακόμη να χρησιμοποιηθούν ως ολόκληρα ψάρια ή ως ουσιώδη τμήματα αυτών. Η κατεψυγμένη ραχοκοκαλιά των ψαριών όμως δεν ανταποκρίνεται στις προϋποθέσεις αυτές, καθόσον δεν έχει πλέον τις ιδιότητες και τα ουσιώδη χαρακτηριστικά δυνάμει των οποίων, σε αντικειμενική βάση και με συνεκτίμηση οικονομικών στοιχείων, θα μπορούσε να καταταγεί σε διάκριση εμπίπτουσα στο εν λόγω κεφάλαιο 3.

29 Ωστόσο, δεδομένου ότι, σύμφωνα με την παρατιθέμενη στη σκέψη 24 της παρούσας αποφάσεως νομολογία, η κατάταξη του επίμαχου στην κύρια δίκη εμπορεύματος πρέπει να αναζητείται εν γένει στα αντικειμενικά χαρακτηριστικά του και στις αντικειμενικές ιδιότητές του, σε σχέση με τα αντικειμενικά χαρακτηριστικά και τις αντικειμενικές ιδιότητες που ορίζονται στο κείμενο των κλάσεων και των σημειώσεων του κεφαλαίου 3 του δευτέρου μέρους, τμήμα Ι, της ΣΟ, είναι προφανές ότι, για το εμπόρευμα αυτό, ο αποφασιστικός παράγοντας για την κατάταξή του έγκειται στο αν είναι κατάλληλο προς βρώση και όχι στην αξία του ή στην ποσότητά του.

30 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η ΣΟ πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η κατεψυγμένη ραχοκοκαλιά σολομού εκτροφής Ατλαντικού (Salmo salar), που λαμβάνεται μετά τον τεμαχισμό του ψαριού σε φιλέτα, πρέπει να κατατάσσεται στον κωδικό ΣΟ 0303 22 00, υπό την προϋπόθεση ότι το εμπόρευμα είναι κατάλληλο προς βρώση κατά τον εκτελωνισμό του, πράγμα που εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

31 Με το δεύτερο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν το άρθρο 1, παράγραφος 5, του κανονισμού 85/2006 είναι ανίσχυρο, στον βαθμό που παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας προβλέποντας μια ελάχιστη τιμή εισαγωγής υψηλότερη για την κατεψυγμένη ραχοκοκαλιά σολομού από αυτήν που προβλέπεται για ολόκληρο το ψάρι και για το απεντερωμένο ψάρι με κεφάλι.

32 Ο κανονισμός αυτός επιβάλλει οριστικό δασμό αντιντάμπινγκ στις εισαγωγές σολομού εκτροφής, σε φιλέτα ή όχι, νωπού, διατηρημένου με απλή ψύξη ή κατεψυγμένου, καταγωγής Νορβηγίας, για τα εμπορεύματα που εμπίπτουν στον κωδικό TARIC 0303 22 00 15, με τίτλο «Άλλοι (περιλαμβανομένων των απεντερωμένων, χωρίς κεφάλι), νωποί, διατηρημένοι με απλή ψύξη ή κατεψυγμένοι», στον οποίο τα επίμαχα στην κύρια δίκη εμπορεύματα πρέπει να καταταγούν, σύμφωνα με την πράξη της επιβολής φόρου 12-5/177 που εξέδωσε η PMTK. Ο εν λόγω κανονισμός προβλέπει στο άρθρο του 1, παράγραφος 4, ότι το ποσό του οριστικού δασμού αντιντάμπινγκ ισούται με τη διαφορά μεταξύ της ελάχιστης τιμής εισαγωγής που καθορίζεται στην παράγραφο 5 του ίδιου άρθρου και της καθαρής τιμής «ελεύθερο στα σύνορα της Κοινότητας», πριν τον εκτελωνισμό, εάν αυτή η τελευταία είναι χαμηλότερη. Για τα εμπορεύματα που εμπίπτουν στον κωδικό TARIC 0303 22 00 15, ο πίνακας που περιλαμβάνεται στην εν λόγω παράγραφο 5 καθορίζει μια ελάχιστη τιμή εισαγωγής 3,49 ευρώ ανά kg, η οποία είναι πράγματι υψηλότερη από αυτές που προβλέπονται για ολόκληρο το ψάρι και για το απεντερωμένο ψάρι με κεφάλι, που είναι αντιστοίχως 2,80 και 3,11 ευρώ ανά kg.

33 Το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 85/2006 διευκρινίστηκε εκ των υστέρων με τον κανονισμό 319/2009, που τέθηκε σε ισχύ στις 16 Απριλίου 2009.

34 Από την πέμπτη έως και την έβδομη αιτιολογική σκέψη του τελευταίου αυτού κανονισμού προκύπτει ότι η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη το δεύτερο ερώτημα που υποβλήθηκε στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, ξεκίνησε μερική ενδιάμεση επανεξέταση των μέτρων αντιντάμπινγκ που εφαρμόζονται στις εισαγωγές σολομού εκτροφής καταγωγής Νορβηγίας, περιορίζοντας την εξέταση αυτή στον ορισμό του προϊόντος. Κρίθηκε σκόπιμο να εξακριβωθεί αν η κατεψυγμένη ραχοκοκαλιά σολομού εμπίπτει στον ορισμό των προϊόντων τα οποία αφορά ο κανονισμός 85/2006, ειδικότερα αυτά που περιλαμβάνονται στην ονομασία «Άλλοι (περιλαμβανομένων των απεντερωμένων, χωρίς κεφάλι), νωποί, διατηρημένοι με απλή ψύξη ή κατεψυγμένοι», τα οποία αντιστοιχούν, μεταξύ άλλων, στον κωδικό TARIC 0303 22 00 15.

35 Ο έλεγχος αυτός κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η κατεψυγμένη ραχοκοκαλιά σολομού και ο σολομός εκτροφής, όπως προσδιορίζεται στο άρθρο 1, του κανονισμού 85/2006, αποτελούν δύο διαφορετικά προϊόντα, καθόσον δεν μπορούν να αντικατασταθούν

μεταξύ τους και δεν είναι ανταγωνιστικά στην κοινοτική αγορά. Κατά συνέπεια, το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 319/2009, προβλέπει πλέον ότι, ως βρώσιμο υποπροϊόν του τομέα της αλιείας, η κατεψυγμένη ραχοκοκαλιά σολομού, η οποία αποτελείται από ψαροκόκαλο που καλύπτεται εν μέρει από σάρκα, εμπίπτον στους κωδικούς ΣΟ ex 0302 12 00, ex 0303 11 00, ex 0303 19 00 και ex 0303 22 00, δεν υπόκειται στον οριστικό δασμό αντιντάμπινγκ που προβλέπει ο κανονισμός 85/2006, υπό την προϋπόθεση ότι η σάρκα που συνδέεται με τη ραχοκοκαλιά δεν αντιστοιχεί σε περισσότερο από 40 % του βάρους της ραχοκοκαλιάς του σολομού.

36 Επιπλέον, το άρθρο 3 του κανονισμού 319/2009 ορίζει ότι ο τελευταίος αυτός εφαρμόζεται αναδρομικά από τις 21 Ιανουαρίου 2006. Κατά συνέπεια, το άρθρο του 2 προβλέπει την επιστροφή ή διαγραφή των οριστικών δασμών αντιντάμπινγκ που πληρώθηκαν ή καταβλήθηκαν στους λογαριασμούς σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 85/2006, ως είχε αρχικώς, καθώς και των προσωρινών δασμών αντιντάμπινγκ που εισπράχθηκαν οριστικά για τα εμπορεύματα που δεν καλύπτονται από το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 85/2006, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 319/2009.

37 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η αναδρομική τροποποίηση του κανονισμού 85/2006 με τον κανονισμό 319/2009 κατέστησε άνευ ενδιαφέροντος, για τη λύση της διαφοράς της κύριας δίκης, μια απάντηση του Δικαστηρίου στο δεύτερο ερώτημα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο.

38 Συγκεκριμένα, από την αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι το δικαστήριο αυτό διαθέτει αποδείξεις προσκομισθείσες από την προσφεύγουσα από τις οποίες αποδεικνύεται ότι, στο επίμαχο στην κύρια δίκη εμπόρευμα, η σάρκα που συνδέεται με τη ραχοκοκαλιά δεν υπερβαίνει το 24 % του βάρους αυτής, πράγμα που οδήγησε ακριβώς το εν λόγω δικαστήριο στο να διερωτηθεί ως προς το συμβατό προς την αρχή της αναλογικότητας των δασμών αντιντάμπινγκ που έπληξαν το εμπόρευμα αυτό δυνάμει του κανονισμού 85/2006.

39 Με δεδομένο αυτό το πραγματικό στοιχείο, προκύπτει ότι, δυνάμει του κανονισμού 319/2009, το εν λόγω εμπόρευμα θεωρείται ότι ουδέποτε το αφορούσε η εφαρμογή των δασμών αντιντάμπινγκ που επιβλήθηκαν με τον κανονισμό 85/2006.

40 Υπό τις συνθήκες αυτές, παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

41 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαίνεται:

Η Συνδυασμένη Ονοματολογία για το κοινό δασμολόγιο του παραρτήματος Ι του κανονισμού (ΕΟΚ) 2658/87 του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 1987, για τη δασμολογική και στατιστική ονοματολογία και το κοινό δασμολόγιο, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1719/2005 της Επιτροπής, της 27ης Οκτωβρίου 2005, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η κατεψυγμένη ραχοκοκαλιά σολομού εκτροφής Ατλαντικού (Salmo salar), που λαμβάνεται μετά τον τεμαχισμό του ψαριού σε φιλέτα, πρέπει να κατατάσσεται στον κωδικό ΣΟ 0303 22 00, υπό την προϋπόθεση ότι το εμπόρευμα είναι κατάλληλο προς βρώση κατά τον εκτελωνισμό του, πράγμα που εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

(υπογραφές)